A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. január 26.*

„Fellebbezés — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Eladási árak összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — Engedékenységi program — 1/2003/EK rendelet — A 23. cikk (2) bekezdése — A forgalom 10%-ának megfelelő felső határ — Korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása”

A C-619/13. P. sz. ügyben,

a **Mamoli Robinetteria SpA** (székhelye: Milánó [Olaszország], képviselik: F. Capelli és M. Valcada avvocati)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 25-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: L. Malferrari és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: F. Ruggeri Laderchi avvocato, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 10-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: olasz.

## Ítéletet

1 Fellebbezésével a Mamoli Robinetteria SpA az Európai Unió Törvényszéke Mamoli Robinetteria kontra Bizottság ügyben 2013. szeptember 16-án hozott ítéletének (T-376/10, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2013:442) hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben abban az ítéletben a Törvényszék elutasította az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) Mamoli Robinetteria SpA-t érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan az e határozatban vele szemben kiszabott bírság törlése vagy csökkentése iránti keresetét.

## Jogi háttér

*Az 1/2003/EK rendelet*

2 Az [EUMSZ 101. cikkben] és az [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése így rendelkezik:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket] vagy [az EUMSZ 102. cikket] […]

[…]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[…]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

*A 2006. évi iránymutatás*

3 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 2. pontja jelzi, hogy a bírságok megállapítását illetően „a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát, mind a súlyosságát”, valamint hogy a „kiszabott bírság nem haladhatja meg az [1/2003 rendelet] 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket”.

4 A 2006. évi iránymutatás 23., 25., 28., 29. és 37. pontja a következőket mondja ki:

„23. Az árak rögzítéséről […] szóló – általában titkos – horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg.

[…]

25. Ezenkívül, függetlenül attól, hogy a vállalkozás milyen hosszú időszakon keresztül vett részt a jogsértésben, a Bizottság – az A. szakaszban fent meghatározott módon – az alapösszegbe beépít egy olyan összeget, mely az eladások értékének 15 és 25%-a között mozog, annak érdekében, hogy a vállalkozásokat elrettentsék attól, hogy egyáltalán árrögzítésről […] szóló horizontális megállapodásokat kössenek.

[…]

28. A bírság alapösszege emelhető, ha a Bizottság súlyosbító körülményeket állapít meg, mint például:

[…]

29. A bírság alapösszege csökkenthető, ha a Bizottság enyhítő körülményeket állapít meg, mint például:

[…]

37. Bár a jelen Iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.”

**A jogvita előzményei és a vitatott határozat**

5 A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet az 1–21. pontban fejti ki, és azokat a következőképpen lehet összefoglalni.

6 A fellebbező egy olasz vállalkozás, amely kizárólag csaptelepeket gyárt.

7 A Masco Corp. és leányvállalatai, köztük a Hansgrohe AG, amely csaptelepeket gyárt, és a Hüppe GmbH, amely zuhanykabinokat gyárt, 2004. július 15-én a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában fennálló kartellről tájékoztatták a Bizottságot, továbbá a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján a bírságok alóli mentességet, illetve ennek hiányában azok összegének csökkentését kérték.

8 2004. november 9-én és 10-én a Bizottság bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatokat végzett a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társaság és nemzeti szakmai szövetség helyiségeiben. A Bizottság – miután 2005. november 15. és 2006. május 16. között információkéréssel fordult az említett társaságokhoz és szövetségekhez, köztük a fellebbezőhöz – 2007. március 26-án kifogásközlést fogadott el. Ez utóbbit a fellebbezővel közölték.

9 2006. január 20-án a fellebbező is bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírsága összegének csökkentését kérte.

10 A 2007. november 12. és 14. között megtartott tárgyalást, a bizonyos társaságok részére – amelyek közt a fellebbező nem szerepelt –tényállást közlő levél 2009. július 9-én történt megküldését, és – ezzel szemben a fellebbezőhöz is intézett – kiegészítő információk iránti kérések 2009. június 19. és 2010. március 8. közötti megküldését követően a Bizottság 2010. június 23-án elfogadta a vitatott határozatot.

11 E határozatban a Bizottság megállapította a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában elkövetett, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.) 53. cikkébe ütköző jogsértés fennállását. Ezt a jogsértést, amelyben 17 vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el, és az Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területén versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg.

12 Közelebbről a Bizottság e határozatban kifejtette, hogy a megállapított jogsértés először is abban állt, hogy az említett fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói nemzeti szakmai szövetségek keretében tartott rendszeres találkozókon összehangolták az éves áremeléseket és más árszabási tényezőket, másodszor különleges események alkalmával – úgymint a nyersanyagköltségek emelkedése, az euró bevezetése, valamint úthasználati díjak kivetése – rögzítették, illetve összehangolták az árakat, harmadszor pedig érzékeny kereskedelmi információkat tettek hozzáférhetővé, illetve cseréltek. Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában az árak rögzítésére éves ciklusokban került sor. Ennek keretében a gyártók megállapították az ártáblázataikat, amelyek általában egy éven keresztül maradtak érvényben, és a nagykereskedőkkel való üzleti kapcsolatok alapjául szolgáltak.

13 A kartellel érintett termékek a következő három alcsoport valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítőik, valamint kerámiaáruk (a továbbiakban: a termékek három alcsoportja).

14 Az Olaszországban megvalósult versenyellenes magatartásokat két informális csoport keretében hajtották végre. Az első csoport „Euroitalia” néven olyan vállalkozásokból alakult, amelyek az 1992 júliusától 2004 októberéig terjedő időszakban évente két-három alkalommal találkoztak. E csoport keretében, amely akkor jött létre, amikor a német gyártók betörtek az olasz piacra, az információcsere nem csupán a csaptelepekre, hanem a kerámiaárukra is vonatkozott. A vállalkozások második, „Michelangelo” nevű informális csoportjában a fellebbező nem vett részt. Ez a csoport 1995 vége vagy 1996 eleje és 2003. július 25. között több alkalommal találkozott. E találkozókon a megbeszélések a fürdőszobai termékek széles skáláját, különösen a csaptelepeket és kerámiaárukat érintették.

15 A fellebbezőnek a versenyellenes magatartások elkövetésében való részvételét illetően a Bizottság a vitatott határozatban megállapította, hogy részt vett az Euroitalia berkein belül 2000. október 18. és 2004. november 9. közötti időszakban folytatott jogellenes megbeszéléseken.

16 Így a Bizottság a vitatott határozat 1. cikke (5) bekezdésének 15. pontjában megállapította, hogy a fellebbező megsértette az EUMSZ 101. cikket azáltal, hogy Olaszország területén a 2000. október 18. és 2004. november 9. közötti időszakban egy folyamatos megállapodásban vagy összehangolt magatartásban vett részt.

17 A Bizottság a vitatott határozat 2. cikkének (14) bekezdésében a fellebbezővel szemben 1 041 531 euró összegű bírságot szabott ki.

18 E bírság kiszámítása során a Bizottság a 2006. évi iránymutatásra támaszkodott.

## A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

19 A Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 8-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező a vitatott határozat megsemmisítése iránti keresetet terjesztett elő, amelyben öt jogalapra hivatkozott. Az első jogalap a tényállást közlő levél fellebbezőnek történő megküldésének hiányán és a vitatott határozatban említett, a szóban forgó versenyellenes magatartásokban való részvételére vonatkozó egyes dokumentumok megtekintésének lehetetlenségén alapul. A második jogalap a 2002. évi

engedékenységi közlemény jogellenességén alapul. A harmadik jogalap a fellebbezőnek a csaptelepek olasz piacával kapcsolatos kartellben való részvétele megállapításakor elkövetett hibákon alapul. A negyedik jogalap a fellebbezővel szemben kiszabott szankció és a bírság összegének meghatározásakor elkövetett hibákon alapul. Az ötödik jogalap a pénzügyi helyzetére tekintettel történő csökkentés összegét illető mérlegelési hibán alapul.

20 A fellebbező másodlagosan a kiszabott bírság törlése vagy összegének csökkentése iránti kérelmeket terjesztett elő.

21 A Törvényszék a megtámadott ítéletben a keresetet teljes egészében elutasította.

## A felek kérelmei

22 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– elsődlegesen helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– a fellebbezőt érintő részében semmisítse meg a megtámadott határozat 1. és 2. cikkét;

– másodlagosan csökkentse a bírságot a 2003. évi forgalma 0,3%-ának megfelelő összegre, vagy mindenesetre a kiszabott bírságnál alacsonyabb összegre, és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

23 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

## A fellebbezésről

24 Fellebbezésének alátámasztására a fellebbező hét jogalapra hivatkozik, köztük az első fokon már felhozott öt jogalapra.

25 Első jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék egyrészt tévesen minősített egy érvet új jogalapnak, másrészt pedig hogy egy nem létező tényállási elemet vett alapul. A második jogalap a tényállást közlő levél fellebbezőnek történő megküldésének elmulasztásával kapcsolatban a Törvényszék által elfogadott indokolást kifogásolja. A harmadik jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék elutasította a 2002. évi engedékenységi közleményre vonatkozó jogellenességi kifogást. A negyedik jogalapjával a megtámadott ítéletnek a csaptelepek olasz piaca sajátosságaival és az ezen a piacon elkövetett jogsértésben való részvételére vonatkozóan a Bizottság által elfogadott bizonyítékok relevanciájával kapcsolatos indokolását kifogásolja. Az ötödik jogalap a megtámadott ítéletet annyiban kifogásolja, amennyiben nem szankcionálta a Bizottság által a fellebbezővel szemben kiszabott bírság meghatározásakor elkövetett hibákat. A hatodik jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék álláspontja szerint a Bizottság kellőképpen csökkentette a vele szemben kiszabott bírságot. A hetedik jogalapjában a fellebbező azzal érvel, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a fellebbező által előterjesztett bizonyításfelvétel iránti kérelmek nem voltak relevánsak.

*Valamely érv új jogalapnak való téves minősítésére és téves ténybeli értékelésre alapított, első jogalapról*

A felek érvei

26 Az első jogalap első részében a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 30. pontjában tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy azon érvét, amely szerint a Bizottság tévesen állapította meg azt, hogy a fellebbező részt vett a fürdőszobai szerelvényekre és felszerelésekre vonatkozó jogsértésben, holott kerámiaárukat nem gyártott, új jogalapnak minősítette, és ennek következtében mint megalapozatlant elutasította.

27 Ez az érv ugyanis az első fokon előadott, a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összege megállapításának feltételeivel kapcsolatos negyedik jogalap előfeltevése. E tekintetben nem vitatott, hogy a fellebbező kizárólag csaptelepeket gyárt, amint azt a Törvényszék maga is megjegyezte a megtámadott ítélet 4. pontjában, és amint arra a fellebbező az első fokon benyújtott keresetlevelében több alkalommal is emlékeztet. Egyébiránt az említett érv új jogalapnak minősítésével a Törvényszék – anélkül, hogy a Bizottság elfogadhatatlansági kifogást emelt volna – túlterjeszkedett a kereseti kérelmen.

28 Az első jogalap második részében a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 9. pontjában azon megállapításra támaszkodott, amely szerint a fellebbező engedékenységi program alkalmazását kérte, holott ilyen kérelmet soha nem terjesztett elő.

29 A Bizottság szerint az első jogalap mindkét része elfogadhatatlan, és mindenképpen megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

30 A Törvényszéknek felrótt téves minősítést illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék eljárási szabályzatának – a megtámadott ítélet időpontjában hatályos változata (a továbbiakban: a Törvényszék eljárási szabályzata) – 48. cikkének 2. §-a értelmében az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel.

31 Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a Törvényszék eljárási szabályzatának 44. cikke 1. §-a c) pontjával összhangban a keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését (2014. április 3-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 38. pont). E keresetlevél jogalapjait egyértelműen kell megfogalmazni, annak elkerülése céljából, hogy a Bíróság a határozatában túlterjeszkedjen a kereseti kérelmen, vagy ne határozzon valamely kifogás tekintetében (lásd analógia útján: 2009. szeptember 30-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-475/07, nem tették közzé, EU:C:2010:86, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Márpedig meg kell állapítani, hogy a Mamoli Robinetteria az első fokon benyújtott keresetlevelében nem hivatkozott arra az érvre, amely szerint a Bizottság a vitatott határozat 1. cikke (5) bekezdésének 15. pontjában tévesen állapította meg, hogy a fellebbező részt vett a fürdőszobai szerelvényekre és felszerelésekre vonatkozó jogsértésben, holott kerámiaárukat nem gyártott.

33 Ezenkívül a fellebbező nem állítja, hogy olyan jogi vagy ténybeli elemek állnának fenn, amelyek az eljárás során merültek fel, és amelyek igazolhatták volna az ilyen érv késedelmes felhozását. Végül, ezt az érvet nem lehet a már korábban felhozott egyik kifogás kiegészítésének tekinteni.

34 Ebből következik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 30. pontjában ezt, a fellebbező által az eljárás további részében – a keresetlevél benyújtását követően – előadott érvet helyesen minősítette új jogalapnak, és azt ennek megfelelően elutasította.

35 Egyébiránt, mivel a jelen ítélet 31. pontjában kifejtett célokra tekintettel a jogvita tárgyával és a Törvényszék előtt felhozott jogalapok rövid ismertetésével kapcsolatos elfogadhatósági feltételek, valamint a Törvényszék eljárási szabályzatának 48. cikke 2. §-ában előírt, az új jogalapoknak az eljárás további szakaszában való felhozatalának tilalma kógens szabályok, így nem róható fel a Törvényszéknek, hogy hivatalból vizsgálta az ezen rendelkezések megsértésére alapított elfogadhatatlansági kifogást.

36 Ennélfogva az első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

37 Az első jogalap második részét illetően meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék semmilyen ténybeli vagy jogi következtetést nem vont le abból – a megtámadott ítéletnek a jogvita előzményeire vonatkozó részében található 9. pontjában foglalt, és a fellebbező által tévesnek minősített – pusztán ténybeli megállapításból, amely szerint a fellebbező engedékenység iránti kérelmet terjesztett elő.

38 Ennélfogva ezt a kifogást mint hatástalant el kell utasítani (lásd analógia útján: 2003. október 2-i Thyssen Stahl kontra Bizottság ítélet, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 46. és 47. pont).

39 Ebből következik, hogy az első jogalapot részben mint hatástalant, részben mint megalapozatlant el kell utasítani.

*A tényállást közlő levél fellebbezőnek történő megküldésének elmulasztására vonatkozó, második jogalapról*

A felek érvei

40 A második jogalapjában a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék mint részben hatástalant és mint részben megalapozatlant elutasította az arra alapított kifogást, hogy a jogsértésben részt vevő többi vállalkozással ellentétben a Bizottság neki nem küldte meg a tényállást közlő levelet. Egy ilyen mulasztás ugyanis a védelemhez való jog megsértésének minősül. E tekintetben – a megtámadott ítéletnek az e mulasztásra alapított érvet mint hatástalant elutasító 38. pontjában Törvényszék által elfogadott indokolással ellentétben – vitathatatlan, hogy a tényállás ismerete szükségszerű a védelmi stratégia kidolgozásához.

41 A Bizottság álláspontja szerint ez a jogalap nyilvánvalóan elfogadhatatlan és mindenesetre megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

42 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdéséből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából következik, hogy a fellebbezésnek pontosan meg kell jelölnie a hatályon kívül helyezni kért ítélet vitatott elemeit, valamint azokat a jogi érveket, amelyek kifejezetten alátámasztják e kérelmet, a fellebbezés vagy az érintett jogalap elfogadhatatlanságának terhe mellett (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a fellebbezés elfogadhatatlan, amennyiben anélkül, hogy akár egyetlen olyan érvet is tartalmazna, amely kifejezetten azonosítja a Törvényszék ítéletében fellelhető téves jogalkalmazást, a Törvényszék előtt már előterjesztett jogalapok és érvek megismétlésére szorítkozik, ideértve az olyan tényeken alapuló jogalapokat és érveket, amelyeket a Törvényszék kifejezetten elutasított. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában csak a Törvényszékhez benyújtott kereset újbóli megvizsgálását kívánja elérni, ami a fellebbezés keretében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (2004.

január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 26. pont).

44 Márpedig meg kell állapítani, hogy a fellebbező egyrészt csupán – azonos módon – megismétli a Törvényszék előtt első fokon már hivatkozott, a tényállást közlő levél megküldésének elmulasztására alapított kifogást, másrészt pedig csak általános megfontolásokat ad elő, meg nem határozva, hogy azok konkrétan a jelen ügyre vonatkoznak, és pontosan be nem határolva a Törvényszék általi téves jogalkalmazást a megtámadott ítéletben.

45 Következésképpen a második jogalapot mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

*A 2002. évi engedékenységi közlemény jogellenességére alapított, harmadik jogalapról*

A felek érvei

46 A harmadik jogalapjával a fellebbező először is azt kifogásolja, hogy a Törvényszék elutasította a 2002. évi engedékenységi közlemény jogellenességére vonatkozó kifogást, jóllehet egy olyan – azonnal alkalmazható és közvetlen hatállyal bíró – engedékenységi programot, mint amelyet ez a közlemény meghatároz, szükségképpen a versenyjog terén hatáskörrel rendelkező európai uniós jogalkotónak kellett volna létrehoznia és szabályoznia.

47 Továbbá azzal érvel, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 55. és 56. pontjában megállapította, hogy a Bizottság arra kiterjedő hatásköre, hogy engedékenységi programot fogadjon el és szabályozzon, az [EUMSZ 101.] cikk és [EUMSZ 102.] cikk végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 15. cikkének (2) bekezdéséből ered, ami jelenleg az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének felel meg. A versenyjog terén hatáskörrel rendelkező uniós jogalkotó által elfogadott egyetlen közvetlenül alkalmazandó rendelkezés sem ruházza fel a Bizottságot arra, hogy csupán amiatt eltekintsen a versenyjog terén jogsértést elkövető valamely vállalkozás szankcionálásától, hogy ez a vállalkozás beismerte e jogsértés elkövetését. Éppen ellenkezőleg, az EUMSZ 101. cikkből és az EUMSZ 103. cikkből az következik, hogy az uniós versenyjog ilyen megsértése szankció kiszabását kell, hogy maga után vonja.

48 Végül, a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 57. pontjában azt állapította meg, hogy az engedékenységi közlemény Bizottság általi elfogadása nem sérti a hatalommegosztás elvét, és hogy elutasította azt az érvet, amely szerint az uniós tagállamokban az engedékenységi programokat jogalkotási jellegű aktusokban fogadják el.

49 A Bizottság álláspontja szerint e jogalap elfogadhatatlan és mindenesetre megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

50 Először is a Bizottság valamely engedékenységi program elfogadására kiterjedő hatáskörének hiányára alapított kifogást illetően hangsúlyozni kell, hogy a fellebbező a megtámadott ítéletben elkövetett egyetlen téves jogalkalmazást sem határol be. Ennélfogva ezt a kifogást a jelen ítélet 42. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

51 Továbbá a megtámadott ítélet 55. és 56. pontjára vonatkozó kifogást illetően, amely szerint a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Bizottság hatásköre a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére és az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésére tekintettel kiterjed a 2002. évi

engedékenységi közlemény elfogadására, meg kell jegyezni elsősorban, hogy a Bíróság számos alkalommal elismerte, hogy a Bizottság elfogadhat olyan tájékoztató jellegű magatartási szabályokat, mint amelyeket a 2002. évi engedékenységi közlemény magában foglal, amelyek által ez az intézmény korlátozza magát az említett cikkek értelmében ráruházott mérlegelési jogköre gyakorlásában (lásd ebben az értelemben: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 209., 211., 213. és 250. pont; 2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 58. és 67–69. pont).

52 Másodsorban a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EUMSZ 101. cikk nem zárja ki, hogy a Bizottság a versenyjogi hatáskörének gyakorlása során bírság kiszabása nélkül megállapítsa e cikk megsértését, ez a bánásmód azonban csak szigorúan kivételes helyzetekben alkalmazható, ha például a vállalkozás együttműködése meghatározó volt a kartell tényleges felderítésében és megtorlásában (lásd ebben az értelemben: 2013. június 18-i Schenker & Co. és társai ítélet, C-681/11, EU:C:2013:404, 48. és 49. pont).

53 Harmadsorban az állandó ítélkezési gyakorlatból továbbá az következik, hogy az engedékenységi programok hasznos eszközét alkotják a versenyszabályok megsértése felfedezésének és megszüntetésének érdekében vívott hatékony küzdelemnek, és ennélfogva az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk hatékony alkalmazásának célját szolgálják (lásd többek között: 2011. június 14-i Pfleiderer-ítélet, C-360/09, EU:C:2011:389, 25. pont; 2013. június 6-i Donau Chemie és társai ítélet, C-536/11, EU:C:2013:366, 42. pont).

54 Ebből következik, hogy a Törvényszék egyáltalán nem alkalmazta tévesen a jogot akkor, amikor a megtámadott ítélet 55. és 56. pontjában azt állapította meg, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottság elfogadhatta a 2002. évi engedékenységi közleményt.

55 Végül, mivel a megtámadott ítélet 57. pontjára vonatkozó, arra alapított kifogás, hogy a Bizottság a 2002. évi engedékenységi közlemény elfogadásával megsértette a hatalommegosztás elvét, lényegében azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a Bizottság nem rendelkezett megfelelő jogalappal ennek elfogadásához, azt a jelen ítélet 51–54. pontjában kifejtett indokok alapján el kell utasítani.

56 Ennélfogva a harmadik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

*A kartellben történő részvételnek az EUMSZ 101. cikket és az 1/2003 rendelet 2. cikkét sértő, fellebbezőnek való betudásából következő hibákra alapított, negyedik jogalapról*

A felek érvei

57 A negyedik jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen elutasította a csaptelepek olasz piacának sajátosságaira és a Bizottság által elfogadott bizonyítékok relevanciájára vonatkozó érvét, és ezáltal nem szankcionálta a Bizottság által elkövetett, a kartellben történő részvételnek az EUMSZ 101. cikket és az 1/2003 rendelet 2. cikkét sértő, fellebbezőnek való betudásából következő hibákat.

58 Elsősorban a csaptelepek olasz piacát illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 61–133. pontjában többek között megállapította, hogy e piac szerkezete a jogvita megoldása szempontjából irreleváns, és hogy a fellebbező jogsértésben való részvételére már önmagában az Euroitalia találkozóin való jelenlétéből következtetni lehet, holott a piacnak a gyártók és nagykereskedők jelentős számával

jellemezhető szerkezetéből arra lehet következtetni, hogy Olaszországban lehetetlen kartellt létrehozni. Ezenfelül a Törvényszék a megtámadott ítélet 65–72. pontjában felületesen vizsgálta meg ezt az érvet, és csupán néhány elvi észrevételt tett, így a megtámadott ítélet indokolása hiányos.

59 Másodsorban a fellebbezőnek a csaptelepek olasz piacán elkövetett, a Bizottság által meghatározott jogsértésben való részvételére vonatkozó bizonyítékok relevanciáját illetően a Törvényszék egyrészről elmulasztotta megvizsgálni a fellebbező által előadott, többek között az American Standard Inc.-nek az olasz piacon betöltött különös szerepére és a fellebbező különböző találkozókon való részvételére vonatkozó érveket, másrészről pedig azokat – tévesen – mint megalapozatlant, illetve – mint a megtámadott ítélet 132. pontjában – mint hatástalant elutasította. Így különösen a Törvényszék hibát követett el, amikor azt állapította meg, hogy a fellebbező képviselője, Costagli úr részt vett a 2001. február 1-jén tartott találkozón, holott bizonyította, hogy azon nem jelent meg. Ezenfelül a Törvényszék a megtámadott ítélet 106. pontjában tévesen elutasította az Euroitalia találkozóin szerzett bizonyítékok megbízhatóságának hiányára vonatkozó érvet, megállapítva, hogy a Grohe Beteiligungs GmbH legépelt feljegyzéseiből kitűnik, hogy az RAF Rubinetteria SpA 3%-os áremelést tervezett.

60 A Bizottság azt állítja, hogy a negyedik jogalap – amennyiben valójában a tények újbóli vizsgálatát kívánja elérni – elfogadhatatlan, vagy mindenesetre megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

61 Meg kell állapítani, hogy a negyedik jogalap két részével a fellebbező a csaptelepek olasz piacának sajátosságait, illetve az ezen a piacon elkövetett jogsértésben való részvételére vonatkozóan a Bizottság által elfogadott bizonyítékok relevanciáját illetően lényegében megismétli az első fokon benyújtott kereset harmadik jogalapját.

62 Így a negyedik jogalappal a fellebbező a Törvényszék elé terjesztett kereset újbóli megvizsgálását kívánja elérni, ami – a jelen ítélet 43. pontjában felidézettek alapján – nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.

63 Különösen e jogalap második része, amennyiben a fellebbezőnek a csaptelepek olasz piacán elkövetett jogsértésben való részvételének Törvényszék általi értékelését kifogásolja, a tények és a bizonyítékok újbóli értékelését kívánja elérni, ami – az elferdítés esetét kivéve, amelyre azonban a jelen ügyben nem hivatkoztak – az állandó ítélkezési gyakorlat szerint szintén nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (lásd többek között: 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 40. pont; 2016. június 16-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 23. pont, valamin az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

64 Következésképpen a negyedik jogalapot – amennyiben az a megtámadott ítélet 61–133. pontját kifogásolja amiatt, hogy a Törvényszék elutasította a csaptelepek olasz piacának sajátosságaival, illetve az ezen a piacon elkövetett jogsértésben való részvételére vonatkozóan a Bizottság által elfogadott bizonyítékok relevanciájával kapcsolatos érveit – mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

65 Ezzel szemben a Törvényszék vizsgálatának hiányos és elégtelen jellegére, és ebből eredően az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogást illetően emlékeztetni kell arra, hogy az a kérdés, hogy a Törvényszék ítéletének indokolása ellentmondó vagy hiányos-e, jogi kérdésnek minősül, és mint ilyenre, a fellebbezés keretében lehet rá hivatkozni (lásd többek között: 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 123. pont).

66 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ez az indokolási kötelezettség azonban nem kötelezi a Törvényszéket arra, hogy olyan magyarázatot adjon, amely egyenként és kimerítően követi az eljárás felei által előadott összes érvet. Az indokolás tehát lehet közvetett is, amennyiben lehetővé teszi az érdekelt felek számára azon indokok megismerését, amelyek alapján a Törvényszék nem adott helyt az érveiknek, a Bíróság számára pedig azt, hogy

felülvizsgálatának gyakorlásához elegendő adat álljon rendelkezésére (lásd ebben az értelemben többek között: 2009. április 2-i Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ítélet, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 42. pont; 2014. május 22-i Armando Álvarez kontra Bizottság ítélet, C-36/12 P, EU:C:2014:349, 31. pont).

67 A jelen ügyben elsősorban a csaptelepek olasz piacának sajátosságaival kapcsolatban első fokon előadott érvet illetően meg kell állapítani, hogy a Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 64–71. pontjában emlékeztetett az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének tényállási elemeire, illetve a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlatára, ezen ítélet 72. pontjában megállapította, hogy lényegében a Bizottság megalapozottan állapíthatta meg, hogy a fellebbező részt vett a jövőbeli áremelésekkel kapcsolatos, célja és hatása alapján versenyellenes, és ennélfogva e rendelkezést sértő információcserében.

68 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 74. pontjában – a fellebbezőnek a csaptelepek olasz piacának sajátos szerkezetére vonatkozó érveinek érdemi vizsgálata nélkül – mint hatástalanokat jogosan elutasíthatta a fellebbező említett érveit, mivel azok nem cáfolhatták azt a megállapítást, amely szerint a szóban forgó információcsere célját és hatását tekintve versenyellenes volt.

69 Másodsorban a Törvényszéknek a Bizottság által, a fellebbezőnek az említett piacon elkövetett jogsértésben való részvétele tárgyában elfogadott bizonyítékok hitelességére és relevanciájára vonatkozó megállapításait illetően a megtámadott ítélet 76–126. pontjának értelmezéséből kitűnik, hogy a Törvényszék a fellebbező által erre vonatkozóan előadott különböző érveket átfogóan és részletesen megvizsgálta, különösen az Euroitalia szóban forgó egyes találkozóin való részvételét illetően. Ennélfogva, a jelen ítélet 66. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem róható fel a Törvényszéknek, hogy nem foglalt állást kifejezett módon minden egyes tényállási elemmel vagy a fellebbező által előadott minden egyes bizonyítékkal kapcsolatban.

70 Ebből következik, hogy az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

71 A fentiekből az következik, hogy a negyedik jogalapot mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant el kell utasítani.

*A bírság meghatározásakor elkövetett hibákra vonatkozó, ötödik jogalapról*

A felek érvei

72 Az ötödik jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék hibákat vétett a vitatott határozatban kiszabott bírság Bizottság általi meghatározásának vizsgálatakor.

73 Elsősorban azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 137. és 158. pontjában az érveinek felületes vizsgálatát követően elutasította a kiszabott bírság összegének hátrányosan megkülönböztető jellegére alapított kifogást, amely összeg – az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében meghatározott felső határra tekintettel – a 2006. évi iránymutatás alapján megállapított forgalma 10%-ának felel meg.

74 Másodsorban a fellebbező ismét kifejti a kiszabott szankciót kifogásoló azon érveit, amelyeket első fokon már előadott, de amelyeket a Törvényszék nem kellően figyelmesen vizsgált meg.

75 E tekintetben a fellebbező különösen azzal érvel, hogy először is a bizonyítási teher megfordításával a 2002. évi engedékenységi közlemény alkalmazása az 1/2003 rendelet 2. cikkének megsértéséhez vezetett. Másodszor, az említett közlemény alkalmazása sérti az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. és 7. cikkében és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében szentesített, tisztességes eljáráshoz

való jogot. Harmadszor a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék csupán azt jegyezte meg a megtámadott ítélet 155. pontjában, hogy egy szankció akkor jogszerű, ha a jogalany megtudhatja, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a felelősségét, anélkül hogy választ adott volna az első fokon hivatkozott azon kifogásra, amely szerint a versenyjog terén alkalmazandó szankciók kiszabásának rendszere nem áll összhangban az EJEE-vel, és különösen annak 7. cikkével, amely megköveteli, hogy a jogsértéseket és a bírságokat egyértelműen kell meghatározni. Negyedszer a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 169. pontjában azt állapította meg, hogy a fellebbező őelőtte a tényállás értékelésekor a Bizottság által elkövetett hibára csak a „kiegészítő összegre" vonatkozó együttható 15%-ban történő megállapítása kapcsán hivatkozott, a „jogsértés súlyosságára" vonatkozó együttható ugyanilyen mértékben történő megállapítása kapcsán azonban nem. Ötödször a fellebbező a 2006. évi iránymutatásban meghatározott feltételek jogellenességére hivatkozik, amelyeknek a Bizottság által az egyes szankciók összegének megállapításakor történő figyelembevétele ahhoz vezet, hogy – az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében meghatározott felső határ alkalmazása miatt – a kiszabott bírság összege szisztematikusan a forgalom 10%-ának felel meg. Márpedig a Törvényszék teljes mértékben elmulasztotta megvizsgálni ezt a jogellenességi kifogást, és a megtámadott ítélet 158. pontjában csupán azt jegyezte meg, hogy a fellebbezővel szemben nem a forgalom 10%-ával egyenlő szankciót szabtak ki. Hatodszor, a Bizottság, majd pedig a Törvényszék azon téves előfeltevések alapján – amint az a megtámadott ítélet 165. és 166. pontjából kitűnik – állapította meg a „jogsértés súlyosságára" és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együtthatókat, amelyek szerint a fellebbező egységes jogsértésben vett részt hat tagállam területén, ahol minden egyes tagállamban megközelítőleg 54,3%-os piaci részesedéssel bírt, és a vizsgálat tárgyát képező termékek valamennyi csoportjára kiterjedően, méghozzá olyan versenyellenes magatartásokat tanúsítva, amelyeket általános jelleggel hajtottak végre. Hetedszer, bár a Törvényszék úgy foglalt állást, hogy a Bizottság határozata mérlegelési hibát tartalmaz, a megtámadott ítélet 192–195. pontjában nem vonta le ennek következményeit. Ezáltal a Törvényszék megsértette az arányosság elvét és az egyenlő bánásmód elvét.

76 A Bizottság az ötödik jogalapnak mind az elfogadhatóságát, mind pedig a megalapozottságát vitatja. Ennek keretében mindazonáltal kiemeli, hogy ellentétben azzal, amit a Törvényszék a megtámadott ítélet 171. pontjában megállapított, valamely jogsértés súlya nem szükségszerűen tér el aszerint, hogy a kartell két vagy három termékcsoportra terjed ki, vagy egyetlen tagállam helyett hat tagállamot érint. Így a Bizottság, amint azt a tárgyaláson is megerősítette, mindamellett, hogy úgy véli, hogy a Törvényszék helyesen utasította el a fellebbezőnek az egyenlő bánásmód elvének és az arányosság elvének megsértésére alapított érveit, lényegében azt kéri a Bíróságtól, hogy változtassa meg a Törvényszék indokolásának ezen részét.

A Bíróság álláspontja

77 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy – amint a jelen ítélet 42. és 43. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból kitűnik – elfogadhatatlannak kell nyilvánítani azt a jogalapot, amelyre vonatkozóan az érvelés vagy nem kellően pontos és kellően megalapozott ahhoz, hogy a Bíróság elvégezhesse a jogszerűség vizsgálatát, vagy pedig a Törvényszék előtt már előterjesztett érvek megismétlésére szorítkozik, ideértve az olyan tényeken alapuló érveket, amelyeket a Törvényszék kifejezetten elutasított (lásd ebben az értelemben többek között: 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 26. pont; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 44. pont).

78 Ennélfogva az ötödik jogalap keretében felhozott érveket, amelyek nem határozzák meg kellő pontossággal a Törvényszék állítólagos téves jogalkalmazását, hanem általános és alá nem támasztott állításokból állnak, vagy amelyek csak megismétlik – amint a fellebbező maga is megjegyezte – az általa első fokon előadott érveket, mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani.

79 Következésképpen a Bíróságnak csakis az alábbi érveket kell megvizsgálnia: elsősorban a Törvényszék által a megtámadott ítéletnek az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében a forgalom 10%-nak megfelelő szankció alkalmazásának hátrányosan megkülönböztető és aránytalan jellegére vonatkozó 137. és 158. pontjában elkövetett hibákra alapított érvet, másodsorban az elégtelen indokolásra alapított érvet különösen a megtámadott ítéletnek a szankciókiszabás rendszerének jogszerűségére vonatkozó 155. pontjában, harmadsorban a megtámadott ítélet 165. és 166. pontjában a „jogsértés súlyosságára" és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együtthatók értékelésekor elkövetett téves jogalkalmazásra alapított érvet, negyedsorban pedig az arra alapított érvet, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 192–195. pontjában nem vonta le a Bizottság által elkövetett – a Törvényszék által megállapított – értékelési hibák következményeit, és megsértette az arányosság elvét és az egyenlő bánásmód elvét.

80 Először is azt a kifogást illetően, hogy a Törvényszék megsértette az arányosság elvét és az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy az említett rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében a forgalom 10%-ban meghatározott szankciót szabott ki, meg kell jegyezni, hogy a fellebbező által sugalltakkal ellentétben a Törvényszék nem csupán azt állapította meg, hogy a vele szemben kiszabott bírság összege jelentősen alacsonyabb volt e felső határnál.

81 A megtámadott ítélet 158. pontjában ugyanis a Törvényszék lényegében azt is megállapította, hogy azzal a ténnyel, hogy a többi vállalkozás magatartása még inkább kifogásolható, mint a fellebbező magatartása, semmiképpen nem ellentétes a forgalom 10%-ának megfelelő összegű bírság kiszabása, tekintettel a jogsértésben való részvételének időtartamára és súlyára, és hogy ugyanezen okból el kell utasítani azt az érvet, amely szerint a 2006. évi iránymutatás jogellenes, amennyiben valamennyi vállalkozással szemben ilyen bírság alkalmazásához vezet, függetlenül az elkövetett jogsértés súlyától.

82 Ekképpen eljárva a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot.

83 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdése szerinti, a forgalom 10%-ában meghatározott felső határ célja az, hogy elkerülje olyan bírságok kiszabását, amelyeknél előre látható, hogy azokat a vállalkozások – a teljes forgalmuk által hozzávetőlegesen és nem tökéletesen meghatározott méretük miatt – nem képesek megfizetni (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280. pont; 2012. július 12-i Cetarsa kontra Bizottság ítélet, C-181/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:455, 82. pont).

84 Olyan felső határról van tehát szó, amely valamennyi vállalkozás esetén egyformán alkalmazandó, és amelyet az egyes vállalkozások mérete alapján alakítottak ki, és amelynek az a célja, hogy elkerülje a túl nagy méretű és aránytalan bírságokat. Ennek a felső határnak tehát – a jogsértés súlyának és időtartamának szempontjával ellentétben – különálló és független célja van (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 281. és 282. pont; 2012. július 12-i Cetarsa kontra Bizottság ítélet, C-181/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:455, 83. pont).

85 Ebből következik, hogy az ugyanazon jogsértésben részt vevő valamennyi szankcionált vállalkozás esetében a forgalmuk 10%-ában meghatározott bírság megállapítása, mivel az csupán az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt felső határ alkalmazásából következik, nem minősülhet az arányosság elve és az egyenlő bánásmód elve megsértésének.

86 Ugyanígy, e felső határ céljára tekintettel az a körülmény, hogy a 2006. évi iránymutatás Bizottság általi hatékony alkalmazása – amint azt a fellebbező hangsúlyozza – gyakran vagy rendszeresen ahhoz vezet, hogy a kiszabott bírság összege megegyezik a forgalom 10%-ával, nem teheti kétségessé az említett felső határ alkalmazásának jogszerűségét.

87 A fentiekből következően a fellebbező első érvét el kell utasítani.

88 Ezt követően a megtámadott ítélet, és különösen a 155. pontnak a szankciókiszabás rendszerével kapcsolatos elégtelen indokolására alapított kifogást illetően elegendő azt megállapítani, hogy a Törvényszék ezen ítélet 152–155. pontjában az indokolási kötelezettségre vonatkozó, a jelen ítélet 65. és 66. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően jogilag megkövetelt módon megvizsgálta a fellebbezőnek a büntetések törvényessége elvének megsértésére alapított kifogását.

89 Egyébiránt, bár a fellebbező a Bizottság, majd pedig a Törvényszék által a megtámadott ítélet 165. és 166. pontjában elfogadott, a „jogsértés súlyossága” és a „kiegészítő összeg” címén 15%-ban meghatározott együtthatókra vonatkozó indokolás alapjául szolgáló előfeltevéseket vitatja, valójában ténybeli természetű értékeléseket von kétségbe, ami a jelen ítélet 63. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a fellebbezés keretében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.

90 Végül, azt a kifogást illetően, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 192–195. pontjában nem vonta le a megtámadott ítélet 172. pontjában megállapított, a jogsértéssel érintett tagállamokra és a termékek alcsoportjaira vonatkozó értékelési hibák következményeit, és a bírság összegét nem csökkentette, emlékeztetni kell mindenekelőtt arra, hogy a Törvényszék kizárólag azt jogosult felülvizsgálni, hogy a Bizottság az adott ügyben hogyan értékelte a jogsértő magatartások súlyosságát. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának tárgya egyrészt annak vizsgálata, hogy a Törvényszék milyen mértékben vette jogilag helytálló módon figyelembe a valamely meghatározott magatartás súlyosságának az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke keretében történő értékelése szempontjából alapvető valamennyi elemet, másrészt pedig annak vizsgálata, hogy a Törvényszék jogilag megfelelő módon reagált-e a bírság törlésének vagy összege csökkentésének alátámasztására a felperes által felhozott összes érvre (lásd többek között: 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet, C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. pont; 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. pont; 2013. december 5-i Solvay Solexis kontra Bizottság ítélet, C-449/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:802, 74. pont).

91 Ezzel szemben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak – amikor fellebbezés keretében jogkérdésekről határoz – nem feladata, hogy méltányossági okokból a sajátjával helyettesítse a Törvényszék értékelését, amikor ez utóbbi – korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva – az uniós jog megsértése miatt a vállalkozásokra kiszabott bírságok összegéről dönt (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 245. pont; 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 87. pont).

92 Egyebekben arra is emlékeztetni kell, hogy a bírságok összegének meghatározása során figyelembe kell venni a jogsértés időtartamát és az összes olyan tényezőt, amely hatással lehet a jogsértés súlyosságának értékelésére (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 240. pont; 2013 július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 98. pont).

93 A jogsértések súlyosságának értékelésére hatással lévő tényezők között szerepel az egyes vállalkozások magatartása, a kartell létrehozásában játszott szerepük, az abból származó esetleges előnyük, méretük és az érintett termékek értéke, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Európai Unió célkitűzései szempontjából (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 242. pont; 2013 július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 100. pont).

94 A jelen ügyben meg kell jegyezni, hogy a fellebbező által első fokon hivatkozott, a megtámadott ítélet 159–177. pontjában elemzett negyedik jogalap hatodik része – amint az lényegében az említett ítélet 159., 160. és 169. pontjából kitűnik – csupán a Bizottság által a 2006. évi iránymutatás 25. pontjában előírt „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható 15%-ban való meghatározásakor, nem pedig a „jogsértés súlyosságára” vonatkozó együttható meghatározásakor elkövetett értékelési hibára vonatkozott.

95 A Törvényszék, miután megjegyezte – a Bizottságnak a vitatott határozat (879) preambulumbekezdésében foglalt megállapításai szerint –, hogy a fellebbező jogsértésben való részvétele Olaszország területére és a termékeknek a „csaptelepek” és a „kerámaiáruk” alpcsoportjaira korlátozódott, a megtámadott ítélet 172. pontjában megállapította, hogy a Bizottság értékelési hibát követett el akkor, amikor tévesen állapította meg, hogy a vitatott határozat valamennyi címzett vállalkozása, köztük a fellebbező, hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő egységes jogsértésben vett részt.

96 A Törvényszék azonban megállapította, amint az a megtámadott ítéletnek többek között a 171. és 193–196. pontjából kitűnik, hogy a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együttható e jogsértésre tekintettel nem volt aránytalan.

97 A Törvényszék, amikor a korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a megtámadott ítélet 189–199. pontjában az első fokon felhozott negyedik jogalap hatodik részében előadott, a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározásából levonandó következményeket értékelte, jogosan állapíthatta meg, miután leszögezte – amint az a megtámadott ítélet 192. pontjából kitűnik –, hogy a 2006. évi iránymutatást célszerű alapul venni, és hogy a „kiegészítő összeg” címén 15%-ban meghatározott együttható megfelelő a fellebbezőnek a kartell kizárólag Olaszország területén történő végrehajtásában való részvételének szankcionálása szempontjából.

98 E tekintetben meg kell jegyezni egyrészt, hogy a szóban forgó, az árak összehangolására irányuló kartell a 2006. évi iránymutatás 23. és 25. pontjában meghatározott jogsértések kategóriájába tartozik, és így a legsúlyosabb jogsértések közé számít. Másrészt, amint a Törvényszék a megtámadott ítélet 171. pontjában kifejtette, ez a mérték az iránymutatás 25. pontjában az ilyen jogsértések tekintetében előírt, az eladások értékének 15%-a és 25%-a közötti sáv legalacsonyabb mértékének felel meg (lásd: 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 124. pont).

99 Következésképpen, annak ellenére, hogy a fellebbezőnek a szóban forgó jogsértésben való részvétele csupán Olaszország területére terjedt ki, a Törvényszék már önmagában a szóban forgó jogsértés jellege alapján, és az arányosság elvét nem sértve megállapíthatta, hogy a „kiegészítő összeg” címén 15%-ban meghatározott együttható megfelelő volt.

100 Mindazonáltal, amint azt a Bizottság lényegében állítja, a megtámadott ítélet 174., 176., 194. és 195. pontjában szereplő indokok kapcsán, amelyek szerint a hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő jogsértést súlyosabbnak kell tekinteni, mint az egyetlen tagállam területére és a termékek csupán két alcsoportjára kiterjedő, szóban forgó jogsértést, következésképpen a hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő jogsértésben részt vevő vállalkozásokkal szemben szükségképpen – már önmagában ez alapján – a „kiegészítő összegre” vonatkozó, 15%-nál magasabb együttható alapján kiszámított bírságot kell kiszabni, a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot.

101 A „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározását illetően ugyanis a 2006. évi iránymutatás 25. pontjából kitűnik, hogy számos tényezőt – különösen az iránymutatás 22. pontjában meghatározottakat – kell figyelembe venni. Jóllehet valamely jogsértés súlyosságának értékeléséhez, később pedig a kiszabandó bírság összegének meghatározásához figyelembe lehet venni többek között a jogsértés földrajzi kiterjedését és az érintett termékek alcsoportjainak számát, önmagában az a körülmény, hogy valamely jogsértés földrajzi kiterjedése tágabb egy másikénál, és egy másik

jogsértésben érintettnél több termékre terjed ki, nem vonhatja szükségszerűen maga után azt, hogy összességében tekintve az előbbi jogsértést súlyosabbnak kell minősíteni, mint a másodikat, és hogy az ily módon a „kiegészítő összegre” vonatkozó, a második jogsértést szankcionáló bírság kiszámítása tekintetében alkalmazottnál magasabb együttható meghatározását igazolja (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 178. pont).

102 Mindemellett, mivel a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Bizottság, majd pedig a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy egyrészt – figyelembe véve a jogsértésben való részvételének a többi érintett vállalkozás részvételéhez viszonyított súlyát – a kiszabott bírságot nem egyéniesítette, másrészt pedig a megtámadott ítélet 192–195. pontjában vele szemben a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót ugyanúgy 15%-ban állapította meg, mint a hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő egységes jogsértésben részt vevő vállalkozások tekintetében, emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód elve az uniós jog általános elve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít. Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy ez az elv megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék azonos módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (lásd különösen: 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51. pont).

103 Az említett elvet a Törvényszéknek a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során tiszteletben kell tartania. E jogkör gyakorlása ugyanis a kiszabott bírságok összegének meghatározása során nem eredményezhet hátrányos megkülönböztetést azon vállalkozások között, amelyek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével ellentétes megállapodásban vagy összehangolt magatartásban vettek részt (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és ParkerHannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. pont).

104 Márpedig, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, valamely jogsértés súlyosságának értékeléséhez az ugyanabban a kartellben részt vevő vállalkozások közötti különbségeket – különösen részvételük földrajzi kiterjedésére tekintettel – nem szükségszerűen a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározásakor kell figyelembe venni, hanem arra a bírság kiszámításának valamely másik szakaszában – például az alapösszegnek a 2006. évi iránymutatás 28. és 29. pontja szerinti enyhítő és súlyosító körülmények alapján történő kiigazításakor – is sor kerülhet (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 104. és 105. pont; 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 96–100. pont).

105 Amint azt a Bizottság megjegyezte, ilyen különbségek az eladásoknak – a bírság alapösszegének kiszámításához figyelembe vett – értékén keresztül is megjelenhetnek, amennyiben az egyes részt vevő vállalkozások tekintetében ez az érték tükrözi e vállalkozások szóban forgó jogsértésben való részvételének jelentőségét, a 2006. évi iránymutatás 13. pontjának megfelelően, amely lehetővé teszi, hogy a bírságok kiszámításának kiindulópontjaként olyan összeget vegyenek figyelembe, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét és a vállalkozás jogsértésben betöltött szerepének súlyát (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 76. pont).

106 Következésképpen, mivel nem vitatott, hogy a fellebbezővel szemben kiszabott bírság alapösszegét – amint az a vitatott határozat (1219) preambulumbekezdéséből kitűnik – a fellebbező által Olaszország területén teljesített eladások értéke alapján határozták meg, a Törvényszék az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül határozhatta meg a megtámadott ítélet 196. pontjában a fellebbezővel szemben kiszabandó bírság kiszámításához ezen érték 15%-ában a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható mértékét, amely megegyezik a hat tagállamra és a termékek három alcsoportjára kiterjedő egységes jogsértésben részt vevő vállalkozások esetében meghatározott mértékkel.

107 A fenti megfontolásokra tekintettel, amelyekből kitűnik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 174., 176. és 192–195. pontjában elfogadott indokolással összefüggésben tévesen alkalmazta a jogot, emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben a Törvényszék valamely határozatának indokolása az uniós jogot sérti, de rendelkező része egyéb jogi indokok miatt megalapozottnak bizonyul, az ilyen jogsértés nem eredményezheti e határozat hatályon kívül helyezését, és az indokolást meg kell változtatni (lásd ebben az értelemben: 1992. június 9-i Lestelle kontra Bizottság ítélet, C-30/91 P, EU:C:1992:252, 28. pont; 2008. szeptember 9-i FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

108 Ennélfogva az indokolás megváltoztatásával el kell utasítani az arra alapított érvet, hogy a Törvényszék nem vonta le a megtámadott ítélet 172. pontjában tett megállapítások következményeit, és megsértette az arányosság elvét és az egyenlő bánásmód elvét.

109 A fenti megfontolásokból következik, hogy az ötödik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

*A fellebbező fizetési képessége hiányának értékelésekor elkövetett hibákra alapított, hatodik jogalapról*

A felek érvei

110 A hatodik jogalapjával a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 35. pontjának végrehajtása érdekében kellőképpen csökkentette a fellebbezővel szemben kiszabott bírságot. Azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 182. és 198. pontjában azzal az indokkal utasította el a kiszabott bírság túlzott mértékére alapított jogalapot, hogy nem szolgáltatott bizonyítékokat a kiszabott bírság túlzott mértékére vonatkozóan, holott a helyzete súlyosságának bizonyítása érdekében elegendő bizonyítékot nyújtott be. Ezenfelül a Törvényszék nem értékelte helyesen ezeket a bizonyítékokat és a fellebbező tényleges helyzetét.

111 A fellebbező szerint a helyzetének gondos értékelése szükségképpen annak megállapításához vezetne, hogy a számára megítélt csökkentés elégtelen. E tekintetben többek között a forgalmának a 2011. és 2013. közötti időszakban bekövetkezett drasztikus csökkenésére, a személyi állományának 2013-ban bekövetkezett csökkentésére és a 2013-ra előirányzott mérlegére hivatkozik.

112 A Bizottság pedig a hatodik jogalap elfogadhatatlanságára hivatkozik, amely jogalap egyébiránt nyilvánvalóan megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

113 Meg kell állapítani, hogy mivel a hatodik jogalappal a fellebbező a fizetési képességére vonatkozó bizonyítékok Törvényszék általi értékelését vitatja, és a 2006. évi iránymutatás 35. pontja értelmében megítélt bírságcsökkentést elégtelennek tartja, a Bíróságtól a tények és bizonyítékok újbóli értékelését kívánja elérni, ami azonban a jelen ítélet 63. pontjában felidézettek szerint – az elferdítés esetét kivéve – a fellebbezés keretében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.

114 Következésképpen a hatodik jogalapot mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

*A bizonyításfelvétel iránti kérelmek elbírálására vonatkozó, hetedik jogalapról*

A felek érvei

115 A hetedik jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék az első fokon előterjesztett bizonyításfelvétel iránti kérelmeket azzal az indokkal utasította el, hogy nem voltak relevánsak, és konkrétabban a megtámadott ítélet 201. pontjában, hogy ezek az intézkedések nem változtathatják meg azt a megállapítást, hogy az Euroitalia berkeiben az érzékeny kereskedelmi információknak, különösen az áremelések előrevetítésének a versenytársak között Olaszországban létrejött cseréje, az EUMSZ 101. cikkének megsértésének minősül. Az említett bizonyításfelvétel iránti kérelmek ugyanis lehetővé tették volna az olasz piac tényleges helyzetének tisztázását, és annak bizonyítását, hogy a szóban forgó információk nem voltak bizalmas adatok.

116 A Bizottság arra hivatkozik, hogy ez a jogalap elfogadhatatlan, illetve mindenképpen megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

117 A jogvitában részes fél által benyújtott, pervezető intézkedés, illetve bizonyításfelvétel iránti kérelmeknek az első fokon eljáró bíróság általi elbírálását illetően emlékeztetni kell arra, hogy egyedül a Törvényszék dönthet az előtte folyamatban lévő üggyel kapcsolatban a rendelkezésére álló információk kiegészítésének esetleges szükségességéről (lásd: 2005. június 28-i, Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 67. pont; 2007. november 22-i Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 77. pont). Annak mérlegelése, hogy az eljárási iratok bizonyító erejűek-e, vagy sem, egyedül a Törvényszék hatáskörébe tartozik, amely mérlegelésnek a fellebbezési eljárás keretében történő felülvizsgálata nem tartozik a Bíróságra, kivéve a Törvényszék elé terjesztett bizonyítékok elferdítése esetét, illetve amennyiben a Törvényszék megállapításainak ténybeli pontatlansága az ügy irataiból kitűnik (lásd különösen: 2004. október 7-i Mag Instrument kontra OHIM ítélet, C-136/02 P, EU:C:2004:592, 76. pont).

118 Így a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy még ha a keresetlevélben megfogalmazott, tanúkihallgatásra irányuló kérelem pontosan meg is jelöli, hogy mely tényekre vonatkozóan, illetve milyen okokból szükséges a tanút vagy tanúkat kihallgatni, a jogvita tárgyát és a megnevezett tanúk kihallgatásának szükségességét illetően a Törvényszéknek kell értékelnie a kérelem helytállóságát (1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet, C-185/95 P, EU:C:1998:608, 70. pont; 2005. szeptember 15-i, Marlines kontra Bizottság végzés, C-112/04 P, nem tették közzé, EU:C:2005:554, 38. pont; 2007. november 22-i, Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 78. pont).

119 Következésképpen a Törvényszék a tények értékelésére vonatkozó önálló hatáskörének keretében jogosan állapíthatta meg a megtámadott ítélet 201. pontjában, hogy a fellebbező által indítványozott tanúvallomások nem változtathatják meg azt – a megtámadott ítélet 129. pontjában szereplő – megállapítást, hogy az Euroitalia berkeiben a szóban forgó érzékeny kereskedelmi információk Olaszországban létrejött cseréje az EUMSZ 101. cikkének megsértésének minősül, és ezért a fellebbező által kért bizonyításfelvételre nem volt szükség.

120 Következésképpen a hetedik jogalapot mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

121 Mivel a fellebbező által felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

**A költségekről**

122 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.

123 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján, amely e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen fellebbezéssel kapcsolatos költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

**1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**

**2) A Bíróság a Mamoli Robinetteria SpA-t kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások